Prismet

INNHold

- 3 Redaktørskifte [LEDER]
- 5 Hvordan læres gudstjeneste? Gudstjenestelæring i konfirmant-
tida. Pedagogiske forutsetninger og tilnærminger
Av Karlo Meyer [FORSKNING]
- 17 Rom og reiser i RLE. Innspill til pluralistisk og gjestfri RLE-
didaktikk
Av Tove Nicolaisen [FORSKNING]
- 30 Barndommens egenverdi på spill?
Av Marte Eriksen [REFLEKSJON]
- 35 Når «din neste» er et barn – kjærlighet som grunnlag i
barnehagepedagogisk praksis
Av Teresa Aslanian [REFLEKSJON]
- 41 Barns tro og lek i sanden – dialog i og rundt sandkassen
Av Steinar Ims [REFLEKSJON]
- 51 Rom for ulike religioner og livssyn i barnehagen
Av Laila Fellah [PRAKSIS]

REDAKTØR: Ph.D Gunnfrid Ljones Øierud

REDAKSJONSSEKRETÆR: Turid K. Vevatne (turid.kristensen.vevatne@iko.no)

REDAKSJON: dr. theol. Geir Afdal, Ph.D Heid Leganger-Krogstad, dr.art. Astri Ramsfjell,
dr. art. Nora Stene og Ph.D Andrew Thomas

REDAKSJONSRAÐ: Asbjørn Hirsch, Kai Ingolf Johannesen, Robert W. Kvalvaag, Jan Opsal,
Sidsel Lied, Ruth Ingrid Skoglund, Helje Kringlebotn Sødal, Reidar Aasgaard

REDAKSJONENS ADRESSE: IKO – Kirkelig pedagogisk senter, Pb 2623, St. Hanshaugen, 0131 Oslo.
<http://www.iko.no/prismet>

Artikler gjengitt i tidsskriftet vil bli lagret elektronisk i forlagets database og gjort tilgjengelig i tidsskriftets elektroniske arkiv og på annen måte ei samsvar med tidsskriftets retningslinjer. tidsskriftet kommer med fire nummer per år. Abonnement 2014: kroner 790 for institusjoner, kroner 480 for privatpersoner, kr 290 for studenter.

Abonnement bestilles fra IKO-Forlaget AS, Pb 2623, St. Hanshaugen, 0131 Oslo.

Telefon +47 22 59 53 00, e-post: ordre@iko.no, www.iko.no

Utgitt med støtte fra Norges forskningsråd

OMSLAG: Inger Sandved Anfinen – GRAFISK FORM: Anne-Brit L. Johansen – TRYKK: KOPA Offset Printing House

Invitasjon til å skrive om religion i videregående skole

Vi ønsker med dette å invitere deg/deres fagmiljø til å skrive artikkel om religion i den videregående skolen til et temanummer av Prismet.

Religion i videregående skole er et område vi opplever som underbelyst i nyere forskning. Vi ønsker derfor å stimulere til forskning på dette feltet - både av empirisk og teoretisk art. Vi er åpne for bidrag både om religion i skolehverdagen som helhet, i faget religion og livssyn og om religion i andre fag. Aktuelle tema kan være eksempelvis rammer og planer, klasseromspraksis, læring, læreverk, religionsforståelse, elevinteresse og -medvirkning, tverrfaglighet og evaluering.

Prismet er et religionspedagogisk tidsskrift som tar opp temaer i skjæringspunktene mellom teologi/religion/livssyn og pedagogikk. Prismet trykker aktuelle forsknings- og fagartikler knyttet til undervisning og formidling i skole, barnehage, kirke og hjem. Tidsskriftet utgis med støtte av Forskningsrådet, er et nivå 1-tidsskrift og utgis av IKO-Forlaget i samarbeid med IKO – Kirkelig pedagogisk senter.

Informasjon om formalia og levering av artikkelsammendrag: se www.iko.no – publikasjoner –Prismet. Temanummeret om religion i videregående skole er planlagt som nummer 2/2015.

Frister:

1. sept.: Frist for å sende inn kort sammendrag på 1-3 sider. Deretter følger tilbakemelding fra redaktørene

15. nov.: Frist for å sende inn ferdig artikkel, som så fagfelle vurderes. Fagfelle vurdering og redaksjonens merknader kommer innen 1. februar.

15.mars: Frist for å sende inn ferdig, revidert artikkel. Etter dette er det rom for en siste runde med tilbakemeldinger fra redaktørene.

Prismet forbeholder seg retten til å bruke alle innsendte bidrag.

Vennlig hilsen,

Andrew Thomas (gjesteredaktør)

Espen Schjetne (gjesteredaktør)

Gunnfrid Ljones Øierud (ansvarlig redaktør)

LEDER: REDAKTØRSKIFTE

Det er med både vemod og stor glede at eg no gir frå meg redaktørvervet i Prismet til Ph.D Gunnfrid Ljones Øierud. Gunnfrid har sin fagbakgrunn innan kristendomsstudiar, nordisk og musikk, og har ein Ph.D i teologi frå Universitetet i Oslo. Ho har tidlegare arbeid i skulen og som stipendiat ved Det praktisk-teologiske seminar ved Universitetet i Oslo, og er no tilsett som rådgjevar i IKO med redaktøransvar for Prismet. Doktorarbeidet hennar handlar om gudsteneste og kommunikasjon, med vekt på kva for deltakarroller dei ulike kommunikasjonsstrategiane i gudstenesta skaper. Ho har også publisert arbeid om diskursanalyse, preikearbeid og er medforfattar i eit RLE-læreverk, og er med dette svært godt skikka til å ta over ansvaret for Prismet dei komande åra.

Prismet er eit gammalt tidsskrift, men har vore vitskapeleg publiseringsskanali omlag 10 år. Denne nyetableringa var det Roger Jensen og Erling Birkedal som sto for. I denne redaksjonsperioden har utviklinga gått vidare: Vi har publisert 50 vitskapelege artiklar innan felte kyrkje, skule og barnehage, og ei rekkje reflek-sjons- og praksisartiklar. Mellom forfattarane finn vi god spreing både

geografisk og institusjonelt, og vi har også forfattarar frå andre land enn Noreg. Mange er godt etablerte forskarar, men fleire er også i doktorgrads- eller andre kvalifiseringsløp.

Prismet har i nokre år hatt publiseringssøtte frå Norges forskningsråd, og det blir arbeidd med å gjere tidsskriftet digitalt tilgjengeleg. Det har også blitt etablert ein eigen vitskapeleg bokserie, Prismet bok, som har gjeve ut fleire monografiar og artikkelsamlingar. To bøker i serien er under produksjon i desse dagar, den eine presenterer ny frivilligheitsforskning med kyrkja som felt, den andre handlar om trusopplæring for ungdom i institusjon.

Kva har så prega Prismet i desse åra? Trusopplæringsreforma i Den norske kyrkja har ikkje berre skapt kyrkjeleg innovasjon, men også ført til innovasjon i forskings- og undervisningssektoren: Det har kome til nye utdanningstilbod, og det blir gjennomført nye typar fag- og forskingsprosjekt. Mange av desse prosjekta har publisert i Prismet. Av dei femti vitskapelege artiklane frå dei siste fem åra, er heile 23 knytt til kyrkjefeltet. Det første nummeret eg som ny redaktør sto for i 2009 hadde ungdomsteologi som tema. Fleire barneteologiske artiklar

med påfølgande debattar har vi også hatt. Karakteristisk for dei flesta av artiklane knytt til trusopplæringsfeltet, er eit sterkt empirisk medvit – forfattarane legg vekt på informert praksis – og ein aktiv bruk av og refleksjon over pedagogisk teori, særskilt knytt til spørsmålet om kva læring er og inneber. Samstundes er det no tid for at nokon frå eit *teologisk* perspektiv tar føre seg korleis det som gjerne blir kalla ”trusopplæringa sitt innhald” kan snakkast om i lys av sosiokulturelle og aktørteoretiske paradigme.

Skulefeltet kjem som ein god nummer to, med 16 publiserte artiklar. Her har det mellom anna vore fokus på formålsparagrafar, læreplanar (ikkje minst lokale), RLE og fritaksproblematikk og forholdet mellom nasjonal ideologi og skulen sitt religionsfag, både historisk og aktuelt. I artiklane som har blitt publiserte i Prismet dei siste fem åra, er det likevel få artiklar som tek føre seg interaksjonsflatene mellom skulepraksis og religion i eit *læringsperspektiv* i skulesamanheng. Med dette er utfordringa gitt!

Barnehage er det feltet vi har færrest forskingsartiklar frå i denne femårsperioden, berre seks. Mange av desse er fenomenologisk orienterte, t.d. ein artikkel om tilgjeving i barnehagen i Noreg og Kenya som vi trykte for ei tid tilbake. Samstundes har vi, som i dette nummeret, fleire praksis- og refleksjonsartiklar på området.

Endelig har vi publisert nokre få artiklar av det meir overgripande slaget, som tar føre seg diskursar og utfordringar på samfunns- og ideologinivå, t.d. ulike perspektiv på kva danning er og kva familie er. Kjønnsforskningsperspektiv kan godt få ein større plass i tidsskriftet framover. Artiklar der blikket blir løfta på denne måten er viktige, og bør kanskje få ein større plass i Prismet i tida som kjem?

Eg takkar for meg og ønskjer nyredaktøren lukke til! Ho har eit godt lag bak seg i redaksjonen, og eg ser fram til å lese nye Prismet-nummer som utfordrar praksis og gjeldande refleksjon over praksis i kyrkje, skule og barnehage.

Birgitte Lerheim

TAKK TIL BIRGITTE LERHEIM
Birgitte Lerheim takker nå av som Prismetredaktør til fordel for en fulltidsstilling som førsteamanuensis i religionspedagogikk og kirkelig undervisning ved Teologisk fakultet, UiO. Der står hun blant annet i bresjen for en nyopprettet bachelor i kristendom, kultur og læring.

Det er på sin plass å rette en stor takk til Birgitte. På vegne av forfattere, lesere og fagfeltet som helhet: Takk for det gode arbeidet med Prismet de siste fem årene! Du har ytt et viktig bidrag for å få fram faglig gode og interessante tekster som er viktige for det religionspedagogiske feltet. Med engasjement, kunnskap og evne til å se muligheter for gode bidrag til tidsskriftet, har du gjort en flott og viktig jobb. Takk for dette, og lykke til med nye utfordringer. Det er en glede for meg å få overta redaktørjobben etter deg, og jeg håper å kunne videreføre og utvikle arbeidet med Prismet på en god måte.

Gunnfrid Ljones Øierud

P.S. Prismet inviterer til å skrive artikler om religion i videregående skole til et kommende temanummer. Se invitasjon side 2.